

ལྷོ་བོད་ཀྱི་སྐད་ཀྱི་རྒྱུ་རྐྱེན་རྒྱུ་རྐྱེན་རྒྱུ་རྐྱེན་

论藏族 传统乐器 ——扎念

རྩོམ་སྒྲིག་པ་བཟུང་མཁུ་
觉嘎 著

ལྷོ་བོད་ཀྱི་སྐད་ཀྱི་རྒྱུ་རྐྱེན་རྒྱུ་རྐྱེན་རྒྱུ་རྐྱེན་
中国藏学出版社

གྲོ་བོ་དུ་གྱི་སྲོལ་རྒྱུན་རྣམས་ཆ་

ལྟ་སྟེན་ལ་དཔུང་པ།

论藏族
传统乐器
——扎念

ཇོ་དཀར་གྱིས་བརྩམས།

觉嘎 著

མིག་དམར་རྒྱལ་པོས་བོད་ཡིག་དུ་བསྟུང་།

米玛加布 译

བོད་ཡིག་ཡིད་ཀྱིས་བཞུགས་ཁང་།
中国藏学出版社

责任编辑:阿南
特邀编辑:阿平
封面设计:吾要

图书在版编目(CIP)数据

论藏族传统乐器—扎念:藏文/觉嘎著;米玛加布译.
—北京:中国藏学出版社,2007.9

ISBN978—7—80057—943—1

I. 论…II. ①觉…②米III. 藏族—民族器乐—简介—中国—藏语 IV. J632

中国版本图书馆CIP数据核字(2007)第151526号

论藏族传统乐器—扎念
(藏汉文对照)

觉嘎 著
米玛加布 译

中国藏学出版社出版发行
北京牛山世兴印刷厂印刷
开本:787mm×1092mm 1/16
印张:9.25 印数:1500册
2007年10月第1版第1次印刷
ISBN 978—7—80057—943—1/J·40

定价13.80元

དཔེ་རྒྱིག་འགན་འཁུར་པ། ལ་ནན།
གདན་ལུས་ཚོམ་རྒྱིག་པ། དག་ལུན།
མཁུན་ཤོག་ལུས་འགོད་པ། ཀམ་རྩོ་རྗེ་ཚེ་རིང་།

༄༅། བོད་ཀྱི་སྐད་ལྡན་རྩལ་ཆ་སྤྲ་རྒྱན་ལ་དབྱེད་པ།

རྩོད་ཀར་གྱིས་བརྩམས།

མིག་དམར་རྒྱལ་པོས་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྟར།

ཡུང་གོའི་བོད་རིག་པ་དཔེ་རྒྱན་ཁང་གིས་བསྟར་ཉེ་བཅུ་མ།

ལེ་ཅིན་ལུག་ཅན་མི་མེན་པར་ཁང་གིས་པར་བཏབ།

༢༠༠༧ལོའི་ཟླ་༡༠པར་པར་གཞི་དང་པོ་བསྐྱེད།

༢༠༠༧ལོའི་ཟླ་༡༠པར་པར་ཐེངས་དང་པོ་བཏབ།

ISBN 978 - 7 - 80057 - 943 - 1/J · 40

སྤྱི་ལོ་ 13.80

ལྷ་མོའི་འབྲུམ་རམས་པའི་རྗེས་མཐུན་ཞིབ་འཇུག་ཚན་རིག་ཐེབས་ཚའི་རིམ་པ་དང་པོའི་རྟོགས་རྒྱུད་ནམ་གྲངས།
ལྷ་དབྱང་རྩ་དབྱངས་སློབ་གྲྭ་ཚན་མིའི་ཚན་ཞིབ་རྟོགས་རྒྱུད་འཆར་གཞིའི་གཙུག་ལྷན་དུ་འཇུགས་རྒྱུད་ནམ་གྲངས།
中国博士后科学基金(一等)资助项目 中央音乐学院科研资助计划重点建设项目

觉嘎 博士、作曲家。1963年生于西藏当雄县宁中乡。先后毕业于西藏艺术学校、四川音乐学院作曲系。1993年9月考入四川音乐学院作曲系“作曲与作曲技术理论”专业攻读硕士学位研究生，师从李忠勇教授；1995年7月获得文学（音乐）硕士学位并回到西藏工作。先后在西藏艺术学校、西藏大学艺术学院任教并担任了西藏艺术学校副校长，西藏大学艺术学院副院长等职。2002年9月考入上海音乐学院作曲指挥系“作曲与作曲技术理论”专业攻读博士学位研究生，师从贾达群教授；2005年7月获得博士学位，成为我国第一位获得文学（音乐）博士学位的藏族音乐家。2005年9月，以优异的成绩通过了博士后进站考核并经全国博士后管理委员会批准，被中央音乐学院博士后科研流动站——“教育部人文社会科学重点研究基地”中央音乐学院音乐学研究所录用，在合作导师郭文景教授的指导下从事博士后的创作和研究工作。

创作的音乐作品体裁广泛，包括交响乐、管弦乐、民族管弦乐、室内乐、合唱、独唱、独奏等，其中多部作品在各种比赛中获奖。作品在成都、拉萨、北京、上海、台湾、香港、新加坡、日本、美国等地演出并受到好评。

主要学术论著有：《模糊同构与复合体》、《声无哀乐，声有哀乐，声非哀乐》、《论堆谐、囊玛及其体裁形式》、《藏传佛教音乐的缘起与发展》、《论藏族传统乐器扎念的传承脉络》以及《西藏传统音乐的结构形态研究》等数篇。其中博士学位论文《西藏传统音乐的结构形态研究》被评为“2006年上海市研究生优秀成果（学位论文）”并入选“2007年全国百篇优秀博士学位论文”。

༡༡། | ཚུལ་པ་སྤེལ་རྒྱུ་དྲ།

གདངས་ཚོམ་རིག་པའི་འབྲམ་རམས་པ་རྒྱ་དཀར་ལག་ལེན་གྱི་ལོ་1985ལོའི་རྗེ་བའ་
བདུན་པར་བོད་རྒྱུ་རྒྱ་ཚལ་སློབ་གྲྭ་ནས་ཐོན་པ་དང་། ལྷོ་ལོ་1991ལོར་མི་ཁྲོན་རྩལ་
དབྱེངས་སློབ་གྲྭ་ཚེན་མོའི་གདངས་ཚོམ་ཚན་ཁག་ནས་ཐོན། ལྷོ་ལོ་1993ལོའི་རྗེ་བའ་
9པར་མི་ཁྲོན་རྩལ་དབྱེངས་སློབ་གྲྭ་ཚེན་མོའི་གདངས་ཚོམ་དང་གདངས་ཚོམ་རིག་པ་
གཞུང་ཚུད་ལས་ཀྱི་ཞིབ་འཇུག་སློབ་མའི་འཛིན་གྲུབ་ལྟགས། 1995ལོའི་རྗེ་བའ་7པར་
རྩལ་དབྱེངས་ཀྱི་རབ་འབྲམས་པའི་སློབ་གནས་ཐོབ་པ་དང་ཚབས་ཅིག་བོད་ཏུ་བྱུག་ལས་
གནང་བར་ལེབས། དེ་ནས་ལྷ་ཕྱིར་བོད་རྒྱུ་རྒྱ་ཚལ་སློབ་གྲྭའི་སློབ་ཀྱི་གཞིན་པ་དང་།
བོད་རྒྱུ་རྒྱ་ཚེན་མོའི་རྒྱ་ཚལ་སློབ་གྲྭར་གི་འགོ་འཛིན་གཞིན་པ་ལོགས་ཀྱི་འགན་
བཞེས། ལྷོ་ལོ་2002ལོའི་རྗེ་བའ་དབྱེངས་ཚར་ཉེའི་རྩལ་དབྱེངས་སློབ་གྲྭ་ཚེན་མོའི་
གདངས་ཚོམ་དང་བཀོད་འདྲམས་ཚན་ཁག་གི་གདངས་ཚོམ་དང་གདངས་ཚོམ་ཐབས་
ཚལ་ཚུད་ལས་ཀྱི་འབྲམ་རམས་པའི་འཛིན་གྲུབ་ལྟགས་འཛིན། ལྷོ་ལོ་2005ལོའི་རྗེ་བའ་
7པར་གདངས་ཚོམ་རིག་པའི་འབྲམ་རམས་པའི་སློབ་གནས་ཐོབ་པ་དང་། དེ་ལྟར་ཁོང་
རང་རྒྱལ་གྱི་གདངས་ཚོམ་རིག་པའི་འབྲམ་རམས་པའི་སློབ་གནས་ཐོབ་པའི་བོད་རིག་པ་
གདངས་ཚོམ་ལའགས་པ་ཐོག་ལ་དེར་བྱུར། 2005ལོའི་རྗེ་བའ་དབྱེངས་ཚར་ཉེའི་འབྲམ་
གཞེང་ས་ཚོན་པའི་ཐོག་ནས་འབྲམ་རམས་པའི་རྩིས་མཐུད་ཞིབ་འཇུག་ལ་ཅིགས་ལྷ་
ལྟགས་པའི་རྒྱགས་འཛིན་པ་མ་ཟད། ལྷལ་ཡོངས་འབྲམ་རམས་པའི་རྩིས་མཐུད་ཚོན་
ཞིབ་འཛིན་སློབ་ཚིགས་དྲོད་མ་མཐུན་སྤྱོད་ལྷ་ཡོན་ལྷན་ཁང་གི་ཚིག་མཚན་ཐོབ་པ་ལྟར།
གྲུང་དབྱེང་རྩལ་དབྱེངས་སློབ་གྲྭ་ཚེན་མོའི་འབྲམ་རམས་པའི་རྩིས་མཐུད་ཚོན་ཞིབ་འཛིན་
སློབ་ཚིགས་ལྷ། སློབ་གསོ་ལུ་མི་ཚོས་ལྷོ་ཚིགས་ཚོན་རིག་གི་གཅོ་གནང་ཞིབ་འཇུག་
ཉེན་གཞི་ཞིག་ཡིན་པའི་གྲུང་དབྱེང་རྩལ་དབྱེངས་སློབ་གྲྭ་ཚེན་མོའི་རྩལ་དབྱེངས་ཞིབ་
འཇུག་ཁང་ཏུ་ལྟགས་ནས། འབྲམ་རམས་པའི་རྩིས་མཐུད་ཞིབ་འཇུག་དང་གསར་ཚོམ་
ཀྱི་བྱུག་ལས་གནང། ཁོང་གི་རྩལ་དབྱེངས་གསར་ཚོམ་རྣམ་པ་མང་བ་དང་། དེ་ཡང་
མཉམ་སྦྲོག་རྩལ་དབྱེངས་དང་། འབྲུད་དྲུལ་རྩལ་དབྱེངས་། མི་རིགས་འབྲུད་དྲུལ་
རྩལ་དབྱེངས་། འབྲུད་དྲུལ་རྩལ་དབྱེངས་མཉམ་གཞིས་། རྒྱུང་གཞིས་། རྒྱུང་དྲུལ་རྩལ་
དབྱེངས་། ཞབས་སྲོའི་རྩལ་དབྱེངས་ལོགས་ཡོད་ཅིང་། དེ་དག་ཁོང་གི་བཅམས་འབྲས་
མང་བོ་ཞིག་ལ་འགྲན་བསྐར་རྒྱ་ཚོགས་ནང་བྱ་དགའ་ཐོབ་ཡོད། ཁོང་གི་བཅམས་འབྲས་
ལག་ཅིག་ལྷ་ཕྱིར་བུ་དང་། ལྷ་ས་ཤེ་ཅིང་། མར་ཉེའི་གདངས་། མའེ་ཚན།
མང་ག་ཚང་། ལྷ་ར་པན། མ་རི་ལོགས་ལུ་འབྲམ་ལོན་བྱས་པར་གདེང་འཛིག་ཡག་པོ་ཐོབ་
ཡོད། ཁོང་གི་རིག་གཞུང་ཞིབ་འཇུག་གི་ལུ་འབྲས་མང་ནས་བཤད་ན། གཅོ་བོར་
《རབ་རིབ་གཞི་ལུ་བ་དང་མཉམ་འབྲམ་གཞུགས་ཀྱི་ཞིབ་པ་དང་། 《རྩལ་མོར་དགའ་སྤྱོད་
མེད། རྩལ་མོར་དགའ་སྤྱོད་ལྷ། རྩལ་མོར་དགའ་སྤྱོད་ལྷ་ཞེས་པ། 《རྒྱན་གཏན་གྱི་རྣམ་
འབྱེད་དང་རྣམ་འབྱེད་རྣམ་མའེ་སྤོར་ཀྱི་ཞིབ་པ། 《བོད་ཀྱི་རྒྱལ་རྒྱུན་རྩལ་དབྱེངས་རྒྱུད་
གཞིས་དང་ནང་མའེ་རྩལ་གཞི་དང་རྣམ་པ་ཀྱི་ཞིབ་པ། 《བོད་ཀྱི་རྒྱལ་རྒྱུན་རྩལ་དབྱེངས་
ཀྱི་ལུ་ཚུལ་དང་རྣམ་པར་དབྱེད་པ་ཀྱི་ཞིབ་པ། དེ་དག་ཁོང་གི་ལྷ་ལ་འབྲམ་རམས་པའི་སློབ་
གནས་ལུ་ལའི་དབྱེད་རྩལ་《བོད་ཀྱི་རྒྱལ་རྒྱུན་རྩལ་དབྱེངས་ཀྱི་ལུ་ཚུལ་དང་རྣམ་པར་
དབྱེད་པ་ཀྱི་ཞིབ་པ་དེ་མར་ཉེའི་གྲོང་ལྱེར་གྱི་ཞིབ་འཇུག་སློབ་མའི་ལུ་ལྷུང་ལུ་འབྲས་
ཞེས་པར་བདམས་ཐོན་བྱེད་པ་དང་། ལྷལ་ཡོངས་འབྲམ་རམས་པའི་རྩིས་མཐུད་དབྱེད་
རྩལ་ལྷུ་ཐོབ་པའི་ནང་ཏུ་ཚོད་ཡོད།

སྤོང་གཞི།

ཐེན་ལམ་ཐའོ་ཡིས།

བོད་རིགས་གཞོན་སྐྱེས་རྣམས་དབྱངས་ལམས་པ་འབྲུམ་རམས་པ་རྫོང་དཀར་ལགས་ཀྱི་ཤུང་
 དབྱང་རྣམས་དབྱངས་སློབ་ལྷན་ཚོན་མོའི་འབྲུམ་རམས་པའི་རྗེས་མཐུན་ཞིབ་འཇུག་ལས་དོན་ནང་
 ལྷགས་རྗེས་ཀྱི་ཞིབ་འཇུག་གྲུབ་འབྲས་ཏེ། ཚེད་དོན་དབྱུང་ཚོམ་《བོད་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱུན་རྣམས་ཆ་སྐྱོན་
 ལ་དབྱུང་པ་》ཞེས་པ་འདི་ངའི་མིག་གི་ལོངས་སྤྱོད་སྲུ་ལྷུང་བ་འདི་ནི། ཉེ་བའི་ལོ་གཞིས་ནང་
 འབྲུམ་རམས་པ་རྫོང་དཀར་ལགས་ཀྱི་དབྱུང་ཚོམ་རིང་གས་མཇུག་ཐེངས་གཞིས་པ་དེ་ཡིན། ཐོག་
 མར་མཇུག་བའི་ཁོང་གི་དབྱུང་ཚོམ་《བོད་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱུན་རྣམས་དབྱངས་ཀྱི་ཤུབ་ཆ་དང་ནམ་པར་
 དབྱུང་པ་》ཞེས་པ་དེ་ནི་ཁོང་གིས་རྒྱང་རྒྱའི་རྣམས་དབྱངས་སློབ་ལྷན་ཚོན་མོར་བརྒྱུམས་གནང་བའི་
 འབྲུམ་རམས་པའི་སློབ་གནས་ལྷན་བའི་དབྱུང་ཚོམ་ཞིག་ཡིན། ཐོག་མར་དབྱུང་ཚོམ་དེ་མཇུག་
 སྐབས་ངའི་བསམ་པར་རྣམས་དབྱངས་གསར་ཚོམ་གནང་མཁོན་གཞོན་སྐྱེས་བོད་རིགས་རྣམས་
 དབྱངས་ལམས་པ་ཞིག་གིས་རྒྱ་ཡིག་སྐྱུང་ཏེ་བྱང་ཆ་ལྷན་པའི་སློབ་སྦྱོར་དོན་གཏོང་བའི་ལུ་ཚུ་ཚད་
 མཚོ་བའི་མི་རིགས་རྣམས་དབྱངས་ཀྱི་རིག་གཞུང་དབྱུང་ཚོམ་དེ་འདྲ་འབྲི་བྱུབ་པ་ནི་དོ་མ་བསམ་ལྟུ་
 ལས་འདས་པ་ཞིག་རེད་སྟེ། ང་རང་དེ་སྲ་ཤུང་དབྱང་མི་རིགས་སློབ་ལྷན་ཚོན་མོའི་རྒྱ་ཆུ་ཚོན་
 ཁག་ཏུ་ལོ་མང་ལས་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ལ། དེའི་རིང་གྲངས་ལུང་མི་རིགས་ཀྱི་སློབ་མ་མང་པོ་དང་
 འབྲེལ་གཏུགས་བྱེད་སྤོང་བས། ཁོ་ཚོར་རྒྱས་མང་འཇེས་ཅན་ཡོད། དོན་དངོས་ཐོག་གྲངས་ལུང་
 མི་རིགས་ཀྱི་སློབ་མ་ནམས་ཀྱི་ངོས་ནས་བཤད་ན། རྒྱའི་སྐད་ཡིག་ནི་ཁོ་ཚོའི་པ་སྐད་མིན་པས།
 རང་ཉིད་ཀྱི་པ་སྐད་མ་ཡིན་པའི་སྐད་རིགས་ཤིག་བྱང་ཚུབ་པར་ཤེས་པ་བྱ་རྒྱུ་ནི། རྒྱ་རྒྱལ་གྱི་སྐད་
 ཡིག་ཅིག་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པ་བྱེད་པ་ལྟར་དུས་ཚོད་ལྷང་ལྷང་ནང་བདེ་སྐྱབས་ཏུ་རྒྱུགས་པ་ཞིག་ཡིན།

ལྷག་པར་དུ་རྣམ་དབྱེས་གསལ་རྣམས་ལྟོ་རང་འཕྲིན་ལས་འགན་དུ་གྱུར་བའི་གཞོན་ལུ་ཞིག་གི་རོས་
ནས་བཤད་ན། རིག་གཞུང་དབྱེས་རྣམས་འབྲི་རྒྱ་ནི་དེ་བས་དཀའ་བ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། ཁོ་ཚོས་
དེའི་ཐད་དུ་སྤོང་དང་སེམས་རྒྱས་མང་པོ་སྤྲོད་པར་མི་བྱེད་ཅིང་། དེའི་ཐད་ཚུ་ཚོང་མཚོ་པོར་
སློབས་དཀའ་བ་ཞིག་ཡིན། འོན་ཀྱང་རྫོང་དཀར་ལགས་ཀྱི་འབྲུམ་རམས་པའི་སློབ་གནས་ལྷུ་བའི་
དབྱེས་རྣམས་དེ་མཇུག་པའི་རྗེས། ཁོ་པོའི་ཡིད་ཀྱི་ལོ་ལོ་རོས་འཆར་བའི་སྤོང་ཚོར་དང་པོ་ནི། རྫོང་
དཀར་ལགས་ནི་སློབ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སྤྲུག་པ་མ་ཟད། དཀའ་བ་ལྷན་དུ་བཞོན་སྐབས་མཁན་གྱི་པོད་
རིགས་གཞོན་སློབ་རྣམས་ལ་ཞིག་རེད་སླམ་པ་དེ་རེད། དེ་ནས་རྫོང་དཀར་ལགས་རྒྱས་
མང་འཛི་ཆེར་མོང་རྗེས། སླར་ཡང་རྫོང་དཀར་ལགས་ནི་སྤུལ་དུ་གྱུར་བའི་གདངས་རྣམས་མཁས་པ་
ཞིག་ཡིན་པ་མ་ཟད། སྤུལ་དུ་གྱུར་བའི་དགོ་ཆེན་ཞིག་ཀྱང་ཡིན་པ་གཞིན་པའི་ཤེས། ཁོང་གིས་པོད་
ཀྱི་གདངས་རྣམས་ཤེས་སྤྲོད་པ་གསོ་སྤྲོད་གནང་ཆེད། དེ་སྤོང་རྫོང་སློབ་ཤུ་ཆེན་མོའི་རྒྱ་རྒྱལ་
ཚོན་ཁག་དུ་དུས་ལྡན་ལོ་ལྟ་ལྟ་ཚམས་སྤྲོད་ནས། གདངས་རྣམས་ཆེད་ལས་འཛོན་གྱི་ཞིག་བསྐྱར་སྤེལ་
དང་། དེའི་རིང་ཁོང་གིས་སློབ་མ་དེ་དག་གི་གདངས་རྣམས་སློབ་ཚན་བེད་གནང་བ་མ་ཟད།
གདངས་རྣམས་ཐབས་ཀྱི་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་གཙོ་བོ་སྟེ། ལྷ་བཙེགས་རིག་པ་དང་། དབྱེས་
ཉ་སྟེབ་སྤྲོད། རྣམ་དབྱེས་ཀྱི་སྐབས་ནས། རྣམ་ཆ་སྤྲོད་པའི་བཅས་ཚང་མ་སློབ་འབྲིད་གནང་
ཡོད། ཁོ་པོས་ཤེས་རྟོགས་སྤྱད་པར་གཞིགས་ན། དགོ་ཆེན་གཉིས་ཤིག་རིག་ཚོན་མང་པོ་དེ་འདྲ་
འབྲིད་སྐབས་ནི་ཉ་ཅང་མཚོང་དགོན་པ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། དེ་ནི་བེན་ཐོ་གསར་པ་གཉོད་པ་ཞིག་
རེད་ཅེས་བཤད་ཚོགས། དེ་ལྟ་བུའི་བྱ་བར་དཀའ་ངལ་ཇི་ཅམ་ཡོད་པ་ཡང་སློབ་མི་དགོས་པ་ཞིག་
རེད། རྫོང་དཀར་ལགས་ཀྱི་སྐབས་ཤིས་དེར་སྐབས་འབྲས་ཀྱང་བཟང་པོ་ཚོབ་ཡོད་དེ། ཁོང་གིས་སློབ་
འབྲིད་གནང་བའི་གདངས་རྣམས་ཆེད་ལས་ཀྱི་འཛོན་གྱི་དེ་ནས་སློབ་སྤྲུག་བཞི་ཀྱང་དབྱེས་རྣམས་
དབྱེས་སློབ་སྤྲུག་ཆེན་མོའི་གདངས་རྣམས་ཚོན་ཁག་གི་དངོས་གཞིའི་འཛོན་གྱི་རྒྱུད་ཡོད་ལ། ཆེད་
ལས་ཐད་སྐྱེས་འབྲས་གསར་པ་བཟམ་མི་ཆད་པར་ཚོབ་བཞིན་ཡོད། སློབ་མ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་མ་
འོངས་པར་པོད་ཀྱི་རྣམ་དབྱེས་ཀྱི་གཞི་ཐད་ལེགས་སྤྲོད་ལག་པོ་འབྲུལ་སྐབས་དེས་ཡིན་པའི་ཡིད་
ཆེས་ཡོད། རྫོང་དཀར་ལགས་ཀྱི་སྤོང་ཚོར་སློབ་སྤྲུག་འབྲུམ་རམས་པའི་རྗེས་མཇུག་ཞིབ་འཇུག་གི་

ལྷག་ལས་གནང་རིང་། རྩོམ་དབྱངས་ཀྱི་བཅའ་བྱ་ཆེན་པོ་གསར་ཚུན་གནང་བ་ཡིད་དུང་།
 《བོད་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱུན་རྩོམ་ཆ་སྐྱོན་ལ་དབྱང་བ་》ཞེས་པའི་དབྱང་ཚུན་ལ་དེ་ལོགས་སྐབས་གནང་ཡོད།
 རྩོམ་ཆ་ནི་རྩོམ་དབྱངས་རིག་གནས་ཀྱི་གཟུགས་ལྗང་གི་རྣམ་པ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། མི་རིགས་རྩོམ་
 དབྱངས་རིག་པའི་ཞིབ་འཇུག་ཁྲུབ་ཁོངས་ནང་། སྲོལ་རྒྱུན་གྱི་མི་རིགས་རྩོམ་ཆ་ཞིབ་འཇུག་བྱ་རྒྱུ་
 དེ་ནི་ནང་དོན་གལ་ཆེན་ཞིག་རེད། རྩོམ་ཆའི་ལྷན་ཚུལ་དང་། བཟོ་བཞོད། དཀྱོལ་ཐབས། ལྷ་
 ཉམས། ལྷ་བསྐྱེད་སོགས་ཡུད། དུང་རྩོམ་ཆའི་དར་ལུགས་དར་སྐྱངས་ཐད་མི་རིགས་རྩོམ་
 དབྱངས་ལམས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དོ་སྐྱོང་ཆེན་པོ་གནང་གི་ཡོད། ཡིན་ནའང་གནའ་བོའི་དབྱང་
 གཞིའི་ཡིག་རིགས་དཀོན་པའི་སྐྱེན་གྱིས། རྩོམ་ཆའི་ལོ་རྒྱུས་ཐད་ཞིབ་འཇུག་བྱ་རྒྱུ་དེ་ལམས་པ་
 རྣམས་ཀྱིས་སློབ་སྦྱོར་འཇུག་པར་འདོད་ཀྱང་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་འཕྲད་པའི་ཞིབ་འཇུག་བྱ་གཞི་ཞིག་
 ཏུ་ལྗང་ཡོད། ལྷ་སྐྱོན་ནི་བོད་རྒྱུ་དར་བྱེད་ཀྱི་ལམ་མང་ཚོགས་ནས་ཉ་ཅང་དགའ་པོ་བྱེད་
 པའི་དམངས་ཁྲོད་རྩོམ་ཆ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། གང་དེ་སྐར་ནས་ཀན་སྤུ་དང་། མཚོ་སྐོན། ཟླ་ཁྲོན་
 སོགས་ཀྱི་བོད་རིགས་སྐུལ་དུ་འདྲེད་ཡོད། ལྷ་སྐྱོན་གྱི་ལྷན་ཚུལ་དང་། བཟོ་བཞོད། དཀྱོལ་
 ཐབས་སོགས་ཀྱི་ཐད། དེ་སྐྱོན་ལ་པོ་འགའ་རེས་དབྱང་ཚུན་ལ་ཤེས་སྤྱོད་བྱེད་པ་དང་། ལྷ་སྐྱོན་
 ཀྱི་སྐོག་མའི་འབྲུང་ཁུངས་དང་དར་ལུགས་དར་སྐྱངས་སོགས་ཀྱི་ཐད། དེ་སྐྱོན་ཞིབ་འཇུག་པ་འགའ་
 རེས་གནང་དོན་འགའ་རེའི་སྐོར་ལ་ཚོད་སྤྱོད་བྱེད་ཡོད་ཡོད། ཡིན་ནའང་ལྷ་སྐྱོན་ལ་ཁྲོན་ཡོངས་
 དང་གཉིང་ཐབས་ཀྱི་སྐོན་ནས་ཆེད་དོན་ཞིབ་འཇུག་གནང་ལམས་དང་། ལྷག་པར་དུ་ལྷ་སྐྱོན་གྱི་སྐོག་
 མའི་འབྲུང་ཁུངས་དང་དར་ལུགས་ཐད་ཞིབ་ཚགས་པའི་སྐོན་ནས་གསེད་འཕྱོལ་དང་རིགས་འདེད་
 བྱས་པ་ནི་རྫོང་དཀར་ལགས་ཀྱི་དབྱང་ཚུན་ལ་དེ་ལོགས་མ་རེད་ཅེས་བཤད་ཆོག་སྟེ། རྫོང་དཀར་ལགས་
 ཀྱི་དབྱང་ཚུན་ལ་དེའི་ནང་ལྷ་སྐྱོན་ཞེས་པའི་རྩོམ་ཆ་འདིར་ཁྲོན་ཡོངས་ནས་ཞིབ་འཇུག་གནང་ཡོད་
 པ་དང་། དབྱང་ཚུན་ལ་དེ་ལོགས་ལྷ་སྐྱོན་གྱི་ལྷན་ཚུལ་དང་། ལྷ་བསྐྱེད་བྱེད་ཆོས། དཀྱོལ་གཉིང་ཐབས་
 ཚལ། ལྷ་བཟུང་བྱེད་ཆོས། དར་ལུགས་དར་སྐྱངས་བཅས་ནང་དོན་སྐོག་སྐོར་ལྷན་ལྷན་ཡུད་ཡོད།
 དབྱང་ཚུན་ལ་ཉེལ་པོའི་ནང་དོན་ཐད་ནས་དབྱེ་བ་དོན་དངོས་སོགས་བཅད་གཉིས་ལ་བྱེ་ཆོག་པ།
 དེ་ཡང་ས་བཅད་དང་པོར་གཙོ་བོ་ལྷ་སྐྱོན་དང་དོན་ལ་རྫོག་ཞིབ་གནང་ཡོད་ཅིང་། ས་བཅད་
 གཉིས་པར་ལྷ་སྐྱོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐད་རིགས་འདེད་དབྱེ་ཞིབ་གནང་ཡོད། ས་བཅད་དེ་གཉིས་ནང་

ནང་དོན་ཉ་ཅང་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པོ་འདུས་ཡོད་ཅིང་། མིང་བརྗོད་ནང་རིག་གཞུང་ཞིབ་འཇུག་གི་
གཟི་འོད་མང་པོ་འཛེར་བཞིན་འདུག

དང་པོ། རྒྱ་སྐད་རང་རྩི་ཞིབ་འཇུག

རྩི་ཚེ་རང་རྩི་ཞིབ་འཇུག་ཐད་ཚེ་དཀར་ལགས་ནས་མུར་རྩི་ལ་དབྱངས་ལམས་པ་
ནམས་ནས་ཞིབ་འཇུག་བྱས་པའི་གྲུབ་འབྲས་དབྱུང་གཞིར་བཟུང་ཡོད་པ་མ་ཟད། ད་དུང་ནང་
དོན་གྱི་ཉུང་བ་ཞིག་ཁགས་བ་གནང་ཡོད། ཁོང་གིས་པོད་རིགས་ས་ཁུལ་མི་འདྲ་བའི་རྒྱ་སྐད་
དགོ་ལག་ཏོར་པར་བཅར་འདྲི་བྱས་ཡོད་པས། རིན་ཐང་ཆེ་བའི་དབྱུང་གཞི་མང་པོ་ཐོབ་ཡོད།
ཁོང་གིས་རྩི་ཚེ་རང་རྩི་ཞིབ་འཇུག་ཏོད། རྩི་ཚེ་དེའི་གྲུབ་ཚུལ་དང་། རྒྱ་བསྐྱེད་བྱུང་ཚོས།
དགོ་ལ་ཐབས་བཅས་ཀྱི་ཐད་རྒྱས་བཤད་གནང་ཡོད། དབྱུང་ཚོ་མ་དེའི་ནང་དོ་སྣང་བྱུང་གོས་པའི་
ཆེ་འགའ་ཤས་ཡོད་པ་སྟེ། དེ་ཡང་གཅིག་ནི་རྒྱ་སྐད་ཐབས་མི་འདྲ་བ་ཤ་ཤས་ལ་དབྱེ་ཞིབ་གནང་བ་
དེ་རེད། ཚེ་དཀར་ལགས་ནས་བསྟན་པར། མིག་མུར་པོད་ཀྱི་དམངས་ཁྲོད་རྒྱ་སྐད་ཀྱི་རྒྱ་སྐད་
ཐབས་ནང་གི་བསགས་སྐྱེད་དང་དུས་སྐྱེད་གཉིས་དང་། མུར་ཀྱི་རྒྱ་སྐད་རྒྱུད་བུལ་པའི་རྒྱ་སྐད་
ཐབས་གཞིབ་བསྐྱེད་བྱས་པ་ལས་གསལ་བར། རྒྱ་སྐད་རྒྱུད་བུལ་པའི་རྒྱ་སྐད་ཐབས་དང་པོད་ཀྱི་
བྱུང་རྒྱུད་ཀྱི་ནང་མ་ཐོག་མང་དར་ཁུལ་གྱི་སྤོ་འོད་རྩི་ཚེ་བར་དེ་ལས་དེ་གྲུང་གི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་
ཚོད་དཔག་བྱུང་བ་དང་། དེ་མིན་ཚོ་མ་པ་པོས་ད་དུང་རྒྱ་སྐད་རྒྱུད་བྱུག་པའི་བསགས་སྐྱེད་དང་
དུས་སྐྱེད་གི་རྒྱ་སྐད་རྒྱུད་སྤོ་འོད་རྩི་ཚེ་བར་དེ་རྒྱ་སྐད་རྒྱུད་བུལ་པའི་རྒྱ་སྐད་ཐབས་ལས་གྲུས་པའམ་སྐབས་བདེ་
བྱུང་བའི་བཞིག་རེད་ཅེས་བསྟན་ཡོད། མོང་གི་ཚོད་དཔག་དེ་དག་ནི་ཡིད་ཆེས་ཆེན་པོ་བྱེད་ཀྱང་
བཞིག་རེད། གཉིས་ནི། རྒྱ་སྐད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའི་བྱུང་ཚོས་ཐད་ཀྱི་ཞིབ་འཇུག་དེ་རེད། ཚེ་དཀར་
ལགས་ནས་ས་ཁུལ་ཁག་མི་འདྲ་བར་དར་བའི་རྒྱ་སྐད་དང་དེ་བཞིན་དེའི་རྩི་ཚེ་དབྱངས་ཀྱི་བྱུང་ཚོས་
ལ་གཞིགས་ནས་མངའ་རིས་ཀྱི་དགོ་ལ་སྤངས་དང་། དིང་རིའི་དགོ་ལ་སྤངས། ལྷ་ཚེའི་དགོ་ལ་
སྤངས། ལྷ་སའི་དགོ་ལ་སྤངས། ཀོང་པོའི་དགོ་ལ་སྤངས། ཡམ་དོའི་དགོ་ལ་སྤངས་བཅས་ཁག་
བྱུག་བྱུང་བྱེ་ཡོད། ཚེ་དཀར་ལགས་ནས་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་རྒྱ་སྐད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའི་བྱུང་ཚོས་དང་ས

གནས་ཁག་གི་སྐྱ་གར་རྩོལ་དབྱངས་ཀྱི་བྱང་ཚོས་ཁ་བུལ་ཐབས་མེད་པར་བསྟན་ཡོད་པ་མ་ཟད།
 དེ་དང་ཆབས་ཅིག་སྐྱ་སྟན་གྱི་སྐབ་མཐའི་བྱང་ཚོས་ནང་ཚུད་པའི་སྐྱ་སྟོན་ཐབས་མི་འདྲ་བ་དང་།
 བྱང་ཚོས་ལྡན་པའི་དགོལ་ཐབས་གསལ་བཤད་གནང་ཡོད། དེའི་ཐད་ཀྱི་ཞིབ་འཇུག་ལས་དོན་
 བར་ཇོ་དཀར་ལགས་ཀྱི་རྟོག་ཞིབ་ཀྱི་སྒྲིམ་གཞི་བོད་སྐྱོངས་ནང་ཁྲུལ་ཁོ་ན་ར་གཟིགས་ནས་མ་བཞུགས་
 པར། ས་ཐག་རིང་བའི་ཀན་སུའུ་དང་། མཚོ་སྟོན། ཟི་ཁྲོན་བཅས་ཀྱི་བོད་རིགས་གནས་སྟོན་
 ཁྲུལ་དུ་གཟིགས་ཡོད་ཅིང་། ཁོང་གི་བཟླ་ཞིབ་ཀྱི་སྐབ་རྒྱང་དེ་བོད་རིགས་ས་ཁྲུལ་མང་ཆེ་བར་
 བྱུང་ཡོད། ཚཱ་པ་པོའི་སྐྱོད་བརྗོད་དེ་དག་སྐབ་མཐའི་བྱང་ཚོས་མི་འདྲ་བའི་སྐྱ་སྟན་དར་ལུལ་
 ཁག་དང་། སྐྱ་སྟོན་ཐབས་དང་དགོལ་སྐྱངས་མི་འདྲ་བ། ས་གནས་ཁག་གི་རྩོལ་དབྱངས་ཀྱི་གཞི་
 ཚའི་བྱང་ཚོས་སོགས་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད། ཚཱ་པ་པོའི་རྟོག་དཔྱད་ཞིབ་ཚགས་པ་དང་། དབྱེ་
 ཞིབ་གནད་ལ་འཁེལ་བའི་བྱང་ཚོས་ལྡན་འདུག

གཉིས་པ། སྐྱ་སྟན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཞིབ་འཇུག

སྐྱ་སྟན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་དར་ལུགས་དར་སྐྱངས་ཐད་ཀྱི་ཞིབ་འཇུག་དེ་རྩོ་དཀར་ལགས་ཀྱི་
 དབྱང་ཚཱ་འདིའི་ནང་གི་ཆེས་མངོན་བསལ་དོན་པའི་ཆ་ཤས་ཤིག་ཡིན་ལ། ཚཱ་པ་པོས་དཀའ་
 འཕ་ཆེ་ཤོས་སྐྱད་པའི་ཆ་ཤས་དེ་ཡིན་པར་ཡིད་ཆེས་ཡོད། མ་ཟད་མི་རྣམས་ལ་དམིགས་བསལ་དུ་
 དོ་སྤང་འབྱུང་བཞིག་མི། རྩོ་དཀར་ལགས་ནི་གངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་རྩོལ་དབྱངས་མཁས་པ་ཞིག་
 ཡིན་པའི་ངོས་ནས། ལུ་དོག་པའི་ས་ཁོངས་དང་མི་རིགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་དོར་ནས་ཡང་དག་པའི་
 རིག་གཞུང་ཞིབ་འཇུག་གི་ལངས་སྟོགས་རྒྱན་འཕྲོངས་གནང་བ་དེ་རེད། མ་གཞི་རྩོ་དཀར་ལགས་
 བསད་བྱུང་ཚཱ་ནང་མི་རིགས་རྩོལ་དབྱངས་རིག་པའི་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཤོད་རྒྱུ་དུ་ནན་
 བཤད་བྱེད་པའི་རང་གནས་དང་གཞན་གནས་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྟོན་གྲེང་མེད་ཀྱང་། དོན་དངོས་ཐོག་
 འོས་ཤིང་འཚམས་པའི་ཐོག་ནས་ཚན་རིག་དང་མཐུན་པའི་རིག་གཞུང་ཞིབ་འཇུག་བྱ་ཐབས་སྐྱད་
 ཡོད་པ་དང་། བདེན་པ་བདེན་སྐབ་ཀྱི་རིག་གཞུང་ཞིབ་འཇུག་གི་ལངས་སྟོགས་ཐོག་ནས་ལོ་རྒྱུས་
 ཡིག་ཆ་དང་། དེང་རབས་རིག་གཞུང་ཞིབ་འཇུག་གི་སྐབ་འབྲས། དེ་བཞིན་རང་ཉིད་ནས་ཐད་

གང་བཅུག་དབྱུང་བྱས་པ་དང་། བཅར་འདྲི་ཞུས་པ་ལས་ཐོབ་པའི་རྒྱ་ཆ་མང་པོ་སྤྱད་ནས་ལོ་རྒྱུས་
གྱི་རྣམས་འཛོམས་ཆེ་བའི་རྒྱ་རྒྱུ་ལ་དབྱེ་ཞིབ་གྱིས། འོན་ཏེ་དོན་དང་ཅུང་མཐུན་པ་དང་། ཡིད་
རྟོན་དུང་བའི་མཁུག་རྣམས་ཀྱི་གང་གྲུབ་གནང་ཡོད། ཚུལ་པ་པོས་བོད་ཡིག་གི་གནའ་བོའི་ཡིག་
ཚགས་ནང་ཐོན་མང་ཤོས་ཡིན་པའི་རྣམས་ཀྱི་མིང་ཉམ་ལུ་ར་ཞེས་པ་ནས་འགོ་བཅུགས་ཏེ་གནའ་
བོའི་ལེགས་སྦྱར་ཡིག་གའི་ཡིག་ཚགས་དང་། བོད་ཡིག་ཡིག་ཚགས། དེ་བཞིན་རྒྱ་རྒྱུ་ལ་གྱི་
མཁས་པ་ལིན་ཚན་སྐྱོན་གྱིས་ཨེ་ཤེ་ཡའི་རྣམས་ལྟུང་དང་། ཨེ་ཤེ་ཡའི་དཔུས་ལྟུང་གྱི་རྣམས་ཀྱི་ལོ་
འཇུག་གནང་བ་བཅས་དང་ཟུང་འབྲེལ་གྱིས་དབྱེ་ཞིབ་གནང་བ་བརྒྱད། ལྷ་སྐྱོན་དང་། གནའ་
བོའི་བོ་སེའི་རྣམས་ཀྱི་ཉམ་ལུ་རའི་བར་དེ་ལས་དེ་སྤྱང་གི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་རིགས་པས་ལྟངས་སྦྱེལ་
གནང་ཡོད། ཚུལ་པ་པོས་གནའ་བོའི་ཡིག་ཚགས་ནང་གི་སྤོང་བརྗོད་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་ནས།
སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་བདུན་པར་གཙང་བ་སྤེལ་སྤྱི་གཙང་ལྟུང་དུ་གར་པའི་སྤྱི་གར་རྣམས་ཀྱི་
ལག་འཇུགས་སྐབས་གར་གྱི་རྣམས་དབྱངས་ནང་རྒྱུད་པའི་ཉམ་ལུ་ར་ཞེས་པ་རྒྱུད་བདུན་དཀྱོལ་
གཏོང་རྣམས་ཀྱི་ཤེ་ཤེ་སེའི་ལྟུང་ནས་ཐོག་མར་དར་བའི་ཉམ་ལུ་རའི་རིགས་གྱི་རྣམས་ཀྱི་ཕྱོད་ལག་
གཅིག་ཡིན་པའི་རྣམས་འཛོམས་གནང་ཡོད། ཚུལ་པ་པོས་བསྐྱོན་པར། རྒྱུད་བདུན་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་
སྤྱོད་ལེན་ཆེ་དང་། ལྷ་སྐྱོན་སྤྱོད་ལྟུང་དུ་དར་རྒྱས་དེའི་མིང་ལ་སྤྱི་སྤྱོད་ཞེས་ཐོགས་པ་མ་ཟད།
ལྷ་སྐྱོན་གཞིས་ཆེ་སྤྱོད་ལྟུང་དུ་གར་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལྟུང་རིང་བེད་སྤྱོད་བྱས་ཡོད། མངའ་
རིས་སྤྱོད་ལྟུང་དུ་དར་བའི་རྒྱུད་དབྱུང་གྱི་གཏོང་རྣམས་ཀྱི་ཐོན་པའི་ཞིབ་འཇུག་དེ་ཡང་ཚུལ་པ་
པོས་སྤྱི་སྤྱོད་གྱི་ཐོག་མའི་དར་རྒྱུ་ལ་ཐད་ཞིབ་འཇུག་གནང་བའི་ཆ་ཤས་གལ་ཆེན་ཞིག་རེད། ཚུལ་
པ་པོས་དེའི་ཐད་དོ་རྒྱང་བྱེད་རིན་ཡོད་པའི་དགོངས་ཚུལ་ཁ་ཤས་བཏོན་ཡོད་དེ། དེ་ཡང་གཅིག་
ཅི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཚར་གཞིགས་ན་རྒྱུད་པོ་ཞེས་པ་དེ་མངའ་རིས་ནས་ལྷ་སྐྱོན་དང་། སྤྱི་སྤྱོད་སྤྱོད་
གཞིས་ཆེར་དར་རྒྱས་རྒྱུད་བདུན་དཀྱོལ་གཏོང་རྣམས་ཀྱི་དང་ལྷ་སྐྱོན་ཞེས་པའི་མིང་ཐོགས་པ་
དེ་དང་། གཞིས་པ་ནི། རྒྱུད་པོ་གཞིས་ཆེར་དར་རྒྱས་དེའི་སྤྱི་སྤྱོད་ཐབས་དེ་བསགས་སྤྱི་གར་
རིམ་བཞིན་དབྱས་སྤྱི་གར་ལ་གྱུར་བ། གསུམ་པ་ནི། གར་དཔོན་པ་སངས་དོན་གྱི་ཡིག་ལྟུང་
རབས་ཉི་ཤུ་པའི་དུས་རྒྱུད་དུ་གར་གྱི་རྣམས་དབྱངས་ནང་སྤོང་བརྗོད་པའི་སྤྱི་སྤྱོད་རྒྱུད་བདུན་པ་དེ་

གཉིས་ནས་ཚོད་པོ་ཞེས་པའི་བོད་སྐད་དེ་རང་གི་མཚོན་དོན་ལ་དབྱེ་ཞིབ་གནང་ནས་ཚོད་པོ་ཞེས་
 པའི་མིང་དེ་བོད་ཀྱི་ས་རྒྱུས་རྗོངས་ཀྱི་རྣམ་ཆ་ཞིག་གི་མིང་དུ་འགྱུར་དགའ་བའི་ངོས་འཛིན་གནང་
 ཡོད། དེར་བརྟེན། བོད་ཀྱི་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་གྱི་ཚོད་པོ་ཞེས་པ་དེ་ནི་ཕལ་ཆེར་རྟོའོ་ཕུ་སེ་ཞེས་
 པའི་རྣམ་ཆ་དེ་ཀ་ཤི་མིར་བརྒྱན་ནས་ས་ཁུལ་དེར་དར་བའམ། ཡང་ན་སོག་པོ་བ་བརྒྱན་ནས་ས་
 ཁུལ་དེར་དར་བ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཚོད་རྗོངས་གནང་ཡོད། རྗོད་ཀར་ལགས་ནས་རྟོའོ་ཕུ་སེ་དང་། དེ་
 བཞིན་དེ་དང་རིགས་འདྲ་བའི་རྣམ་ཆ་མང་པོ་ས་ཁུལ་ལམ་རྒྱལ་ཁབ་མང་པོར་དར་ཡོད་པ་དང་།
 དེ་དག་སོ་སོར་ཡང་སྐད་རིགས་མི་འདྲ་བའི་མིང་མང་པོ་ཡོད་པ་དཔེར་ན། སུར་ཁེའི་སྐད་དང་།
 སོག་སྐད། རྩའི་རྟོའོ་སྐད། རྩ་སྐད། ཉང་ཀ་རིའི་སྐད། ལུ་ལུ་སུའི་སྐད། སོ་ལན་སྐད། ཁེར་
 ཁེའི་སྐད། འཇར་རིགས་ཀྱི་སྐད་སོགས་ཡོད་ཅིང་། རྣམ་ཆ་དེ་རིགས་ལ་ཆ་འདྲ་བའི་མིང་ཡོད་
 པ་དང་། དེ་དག་ཕལ་ཆེར་སོག་མར་རྣམ་ཆ་གཅིག་གི་མིང་ལས་སྐྱེ་སྐྱུར་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན་པའི་ངོས་
 འཛིན་གནང་ཡོད། རྗོད་ཀར་ལགས་ཀྱི་དབྱེ་ཞིབ་གནང་བར་རྟོའོ་ཕུ་སེ་ཞེས་པའི་རྣམ་ཆ་དེ་དང་།
 དེའི་མིང་ས་ཁུལ་དེ་དག་ཏུ་བྱུང་བ་དེ་ཕལ་ཆེར་རྩ་རྩེན་གཉིས་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་ངོས་འཛིན་
 གནང་ཡོད་དེ། གཅིག་ནས་ཕལ་ཆེར་ས་ཆ་དེ་དག་ཏུ་སྐར་ནས་དབྱི་སི་ལན་རིག་གནས་ཀྱི་ཤུགས་
 རྩེན་ཐེབས་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་དང་། གཉིས་ནས་ཕལ་ཆེར་ས་ཆ་དེ་དག་ཡུན་རིང་སོག་པོ་བས་
 བརྒྱང་བས། སོག་པོའི་རིག་གནས་ཀྱི་ཤུགས་རྩེན་ཐེབས་པ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་དེ་རེད། རོན་
 དངོས་སོག་ཡོན་རྒྱལ་རབས་ནས་བརྒྱང་སོག་པོ་དང་། བོད་བར་འབྲེལ་བ་དམ་ཟབ་བཅུགས་ཡོད།
 དེར་བརྟེན་རྣམ་ཆ་དེ་རིགས་སོག་པོ་བས་བརྒྱང་བའི་ས་ཁུལ་ནས་བོད་དུ་དར་བ་ཡང་མི་སྲིད་པ་
 ཞིག་མིན། དེ་མིན་རྩའི་རྟོའོ་བ་དང་། བོད་བཅོན་པོའི་རྒྱལ་ཁབ་ཡུན་རིང་ཁྱིམ་མཚེས་སུ་གནས་
 ཡོད་པ་དང་། ཨེ་ཤེ་ཡའི་རྒྱལ་ཁུལ་ནས་རྩའི་རྟོའོ་དར་བའི་རྟོའོ་ཕུ་སེ་རིགས་ཀྱི་རྣམ་ཆ་དེ་རིགས་
 རྩའི་རྟོའོ་བ་བརྒྱན་བོད་ཀྱི་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་དུ་དར་བ་དེ་ཡང་མི་སྲིད་པ་ཞིག་མིན། ཞོང་དུ་ལྷས་
 པའི་རིག་གཞུང་ཞིབ་འཇུག་གི་གྲུང་བརྗོད་དེ་དག་ལ་བདེན་པའི་རང་བཞིན་ཤུགས་ཆེན་ལྷན་
 འདུག དེའི་གོང་རང་རྒྱལ་གྱི་རྣམ་ཆ་དབྱུངས་མཁས་པ་འགའ་ཤེས་མི་རིགས་ཀྱི་རྣམ་ཆ་དབྱུངས་ལ་
 ཞིབ་འཇུག་གྲེད་སྐབས། སྐབས་རེ་མི་རིགས་སམ་ས་ཁོངས་ཀྱི་དུང་ཞེན་གྱི་རྩེན་པས་རིག་གཞུང་

ཞིབ་འཇུག་གི་ལངས་སྤོགས་ཀྱི་དྲང་བདེན་རང་བཞིན་ལ་ཤུགས་རྒྱུན་སྐྱེ་བས་པས། ཚམ་རིག་དང་
 མཐུན་པོ་དེ་ཙམ་མེད་པའི་མཇུག་ཕྱི་མ་རྒྱུག་གི་ཡོད། འོན་ཀྱང་རྫོང་ཀར་ལགས་ཀྱིས་རང་མི་རིགས་
 རོལ་ཆ་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་པའི་སྐྱ་སྐྱོན་གྱི་ཐོག་མའི་འབྲུང་ཁུངས་ཐད་ཞིབ་འཇུག་གནང་བ་དེར་རྒྱ་
 རྒྱུན་གཞན་དག་གི་ཤུགས་རྒྱུན་སྐྱེ་བས་མེད་པ་དང་། བདེན་པ་བདེན་ཐུབ་ཀྱི་ཐོག་ནས་ལོ་རྒྱུས་རྒྱ་
 ཚང་དང་། རོན་དངོས་ཀྱི་བརྟག་ཞིབ་ལ་གཞིགས་ནས་རིགས་འདེད་གནང་ནས། ལྷག་པ་དང་
 མཐུན་པའི་དབྱེ་ཞིབ་དང་རྫོང་སྐྱོན་གནང་ཡོད། དཔུང་ཚོམ་འདི་ལས་དངོས་ཐོག་བདེན་འཚོལ་
 གྱི་གཟེངས་འཚོར་ཞིང་། རྫོང་ཀར་ལགས་ཀྱི་རིག་གཞུང་ཞིབ་འཇུག་གི་ལངས་སྤོགས་མངོན་པར་
 གསལ་ཡོད། དེ་ནི་བསྐྱབས་པར་འོས་པ་ཞིག་རེད། བོད་རིགས་ཀྱི་རོལ་དབྱེད་ས་དང་དུས་རབས་
 ཟུང་ཀ་ཙམ་རིང་དམིགས་བསལ་གྱི་ལས་འཕྲོ་བྱུང་བ་དང་། བོད་རྫོང་ས་ཀྱི་རོལ་དབྱེད་ས་ལས་དོན་
 པ་རྣམས་དང་སྐྱ་སྐྱོན་བར་གསུམ་དུ་མཇུག་འབྲེལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་
 རོལ་དབྱེད་ས་མཁས་པར་གྲུབ་འབྲས་ཐོབ་པ་མཐོང་སྐབས་སེམས་གཉིང་ནས་དགའ་ཚོར་སྐྱེ་ཡི་
 འདུག། རྫོང་ཀར་ལགས་ནི་བོད་ཀྱི་སྤུལ་དུ་བྱུང་བའི་གདངས་ཚོམ་མཁས་པ་དང་། རོལ་དབྱེད་ས་
 མཁས་པ་ཞིག་ཡིན། ཁོང་གི་དཔུང་ཚོམ་དཔར་དུ་བསྐྱུན་པའི་སྐབས་འདིར་ངས་ཁོང་ལ་སྙིང་ཐག་
 པ་ནས་བརྗེ་ཤིས་བདེ་ལེགས་ལྷ་རྒྱུ་མ་བཟད། ཁོང་ནས་སྐད་ལྱིན་སྤུལ་དུ་བྱུང་བའི་རོལ་དབྱེད་ས་
 བཅམ་བུ་དེ་བས་མང་བ་གསར་ཚོམ་གནང་རྒྱ་དང་། རིག་གཞུང་ཞིབ་འཇུག་གི་གྲུབ་འབྲས་དེ་
 བས་མང་བ་བརྗོད་ལེན་གནང་རྒྱའི་རེ་རྒྱུག་ལྷ་རྒྱུ་ཡིན།

སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༠ ལོའི་ཟླ་ ༥ པའི་ཚེས་ ༡༠ ཉིན།
 གྲུང་དབྱེད་རོལ་དབྱེད་ས་སྐོབ་གྲྭ་ཆེན་མོར།

序

田联韬

手里是藏族青年音乐家觉嘎博士在中央音乐学院从事博士后工作阶段的研究成果——专题论文《论藏族传统乐器——扎念》，这已经是在近两年内见到觉嘎博士写作的第二部长篇论文了。他的上一部论文《西藏传统音乐的结构形态研究》，是在上海音乐学院完成的博士学位论文。当我初看到那篇论文时颇感意外，没有想到一位主要从事作曲的藏族青年音乐家，竟然能流畅自如地运用汉文，写出如此有见地、有水平的民族音乐学术论文来。由于过去我曾在中央民族学院（现中央民族大学）艺术系工作过多年，接触过不少少数民族学生，对他们的情况有所了解。事实上，对于少数民族青年学生来说，汉语文并不是他们的母语，要想真正熟练地掌握母语之外的第二种语言文字，相当于掌握一门外语，并非一朝一夕轻易可以做到的事。特别是对一个以作曲创作为主科的青年，写作学术论文，本来即是他们的副科，一般不会对其投入太多时间和精力，不易达到比较高的水平。正因为我有以往的阅历，看到觉嘎的博士学位论文后，我的第一印象是：觉嘎是一位智商很高的而且勤奋努力的藏族青年音乐家，人才难得。

更多地了解觉嘎的情况后，才知道觉嘎不但是优秀的作曲家，而且是一位出色的教师。他为了培养西藏的作曲人才，曾经在西藏大学艺术系足足花了五年时间，从招生到学生毕业，他带出了一个作曲专业班。